

«Не наше діло приписувати Богу, як йому слід керувати цим світом»
(Нільс Бор)

Людство в окремих своїх групуваннях страждає не від відсутності сили, знання, інтелекту, а від відсутності любові, самопожертви заради іншого. Ми живемо, вірніше виживаємо, у площині тваринної поведіки. Але тваринам легше — у них є інстинкт, закладений Творцем. Наприклад: мурахи, бджоли. У людини є значно більше — здатність творити, свобода волі, свобода вибору, можливість вийти з площини, де інтереси кожного знаходяться у пезперервній конкуренції у боротьбі за «місце під сонцем», та підніматись по вертикальній вісі до Істини, Свободи, Любові. До безсмертя.

«Біблія говорить нам про те, як зійти на небо, але не про те, як воно влаштовано». (Микола Коперник)

Ще раз хочу підкреслити — викладене для наукової конференції є моє суб'єктивне, однобічне, схематичне, поверхнєве та дуже спрощене бачення світу сьогодні.

ЄДНІСТЬ ПРИРОДИ ТА МЕНТАЛЬНО-ЕМОЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ ОСОБИСТОСТІ В СВІТЛІ ІДЕЙ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО

Рибалка О.Я.

Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка,
м. Полтава

Поступовий перехід від біосфери до ноосфери є основою наукової картини світу за вченням В.І. Вернадського. Ноосфера є оболонкою розуму на планеті. Ноосфера, на думку В.І. Вернадського, це останній етап розвитку біосфери в якій особливу роль відіграє особистість.

На думку Володимира Моргуна «Особистість – це людина, яка активно освоює і свідомо перетворює природу, суспільство і саму себе, яка має унікальне динамічне співвідношення просторово-часових орієнтацій, потребово-вольових переживань, змістових устремлінь, рівнів оволодіння та форм реалізації діяльності. Цим співвідношенням визначається свобода самовизначення особистості в її вчинках і міра відповідальності за їх (включаючи і непередбачувані) наслідки перед природою, суспільством і своєю совістю» [3, с. 635].

Взаємодія людини і природи – одна з найбільш важливих екологічних і соціальних проблем. У своїх наукових працях Володимир Вернадський виходив з єдності і взаємодії явищ природи і діяльності людини. Людина поступово стає могутньою «геологоутворюючою силою» сприяючи переходу біосфери в ноосферу [1].

Проте, необхідно відзначити, що останні десятиліття, людина перетворюючи оточуюче природне середовище, значно погіршила екологію життєвого простору, руйнуючи і забруднюючи його. У багатьох регіонах планети в біосфері екологічна ситуація знаходиться в критичному стані. Це значною мірою стосується і України. Війна, яка принесла в нашу країну горе і

страждання, досить відчутно погіршила і екологічний стан. Знищення Каховської ГЕС, яке призвело до затоплення значної частини територій, замінування земель, руйнація міст і сіл, маса розбитої техніки, все це має негативний вплив на навколишнє середовище і не могло не позначитись на стані здоров'я населення України, особливо ментальному.

Умову виключення війн з життя суспільства В.І. Вернадський вважав надзвичайно важливою для створення та існування ноосфери. Але вона не виконана і до цього часу невідомо коли буде виконана. Прогресивне людство прагне не допустити світової війни, але постійно відбуваються локальні війни, які несуть смерть людей, погіршення їх здоров'я і знищення природи.

Здоров'я людини завжди пов'язувалось з безпекою життя та безпекою сфери життєдіяльності. Але сьогодні в Україні ніхто не може бути в безпеці, що звичайно позначається в першу чергу на ментально-емоційному стані особистості. Стан ментального здоров'я залежить від багатьох чинників: соціальних, екологічних, економічних. Проблеми ментального здоров'я на сьогодні постали особливо гостро. Основними причинами цього стали війна, еколого-економічна криза, втрата житла і роботи, психоемоційна напруга, невпевненість у завтрашньому дні.

Негативні емоції, що постійно супроводжують сучасну людину, викликають психічний стрес, який чинить руйнівну дію не тільки на психічну сферу людини, але і на соматичну. При цьому виникає нейронно-ендокринно-імунний механізм соматичних ушкоджень. Негативні емоції через зв'язок підсвідомості із соматичними структурами, призводять до напруги м'язів. Тривалі локальні м'язові скорочення заважають проходженню потоків енергії, що має негативний вплив на функціонування організму.

Здатність отримувати задоволення від життя основна риса ментального здоров'я. Зрозуміти феномен здоров'я можна тільки з позицій цілісного підходу до людини. Будь-яка система, в тому числі й людина, передбачає триєдність інформації, енергії і речовини. Енергетична і речовинна структури будуються на основі інформації, яка проявляє себе через них, керує ними. Завдяки механізмам самоорганізації, що називаються механізмами здоров'я, система постійно створює і підтримує всередині себе порядок. Цей порядок створюється інформацією закладеною у системі. Але інформацією, яка робить людину цілісною системою, є цілі її життя, закладені у вищих аспектах свідомості. Усвідомлення високого смислу життя, постановка благородних цілей оптимізує структуру людини, гармонізує її.

На основі уявлень про тонкоматеріальну природу людини сьогодні розробляється загальна теорія виникнення хвороб. Згідно з цією теорією деформація тонкоматеріального тіла настає в результаті сумарного впливу польових (інформаційних) структур простору, обумовлених як оточуючим людину середовищем (екологічним і соціальним), так і власною поведінковою лінією індивідууму в житті (вчинками – добрими і поганими). Причина будь-яких патологій людини знаходиться не у фізичному, а в тонкому тілі. Від порушень у поведінці, напрямі думок і вчинків починають страждати дух людини, її кармінна оболонка, її інформаційно-польовий

рівень здоров'я. Потім зміни передаються на інтелектуальний рівень, що виявляється в абсолютизації бездуховності, аморальності. Згодом починає страждати психоемоційний рівень, потім астральна енергетична оболонка, що виявляється у вигляді почуття роздратованості, агресивності, депресії. Внаслідок цього деформація польових структур передається на ефірну оболонку, і порушення, що відбулися впродовж тривалого часу в польових структурах тонкого тіла людини, починають виявлятися у фізичному тілі у вигляді хвороб [2].

Хвороби- це сигнал про те, що необхідно змінити свій спосіб життя, можливо свої ціннісні життєві орієнтації, задуматись про свою місію на Землі. Коли іде мова про здоров'я людини та її довголіття проблеми моральності та духовності виходять на перше місце. Оптимізм, емпатійність та прагнення робити добро, позитивно впливає як на своє здоров'я, так і на здоров'я оточуючих.

Більшу кількість захворювань сучасної людини заносять до переліку нейрогенних. Це гіпертонія, атеросклероз, інфаркт міокарду, деякі шлунково-кишкові захворювання, захворювання шкіри і т.д. Визначальну роль у виникненні цих захворювань відіграють негативні емоції.

За даними ВООЗ головними ознаками порушення психологічної рівноваги та першими «дзвіночками» ментальних розладів є:

- фізичні (порушення сну, больові відчуття у будь-якій частині тіла);
- емоційні (постійне відчуття страху, тривоги, журби);
- когнітивні (труднощі з чітким мисленням, порушення пам'яті, патологічні переконання;
- поведінкові (агресія, зловживання алкоголем чи наркотиками, неспроможність виконувати повсякденні функції);
- порушення харчування: надмірне вживання їжі, або відсутність бажання їжі;
- сильні перепади настрою;
- перцептивні (напр. пацієнту здається, що він бачить або чує, те чого не помічають інші).

Ученими також доведено, що характер мислення людини є причиною порушень ментально-емоційного стану. Відомо, що іноді хвороби тіла виникають від думок, їх змісту, від емоційного стану людини, її особливих властивостей та цінностей. Думка, що стверджує здоров'я, оздоровче діє на весь організм, і навпаки, думки негативні, невпевнені, наповнені злістю і ненавистю негативно впливають на стан внутрішніх органів [4].

Зовні непомітні порушення чи симптоми (хронічний гастрит, гіпертонія, зайва вага тощо) з часом призведуть до серйозних захворювань, які важко вилікувати. Особливо тривожить той факт, що кількість людей, які балансують на грані здоров'я й нездоров'я, катастрофічно зростає. До них належать не тільки люди старшого й середнього віку, але й молодь і діти.

Зміни, що відбуваються у світі і з людьми, змушують Homo sapiens активно, виважено, розумно впливати на чинники, які призводять до виникнення та поширення недуг; знаходити та відтворювати забуті ефективні, безпечні методи формування, збереження і зміцнення здоров'я.

Важливою умовою, що сприяє єдності природи і ментально-емоційного стану особистості є формування ціннісного ставлення до навколишнього природного середовища та до власного здоров'я. Це призведе до виховання людини яка буде дійсно вінцем природи, здатної вирішувати екологічні проблеми сьогодення і не створювати їх в майбутньому.

Список літератури.

1. Вернадський В.І. Кілька слів про ноосферу. Валеологія, 1999, С.3-5.
2. Гончаренко М.С., Бойчук Ю.Д. Екологія людини: Навчальний посібник / За ред. Н.В. Кочубей. Суми: ВТД «Університетська книга»; К.: Видавничий дім «Княгиня Ольга», 2005, 394 с.
3. Рибалка В.В. Особистісно-ноосферний підхід у розумінні природи коронавірусної пандемії та шляхів її подолання: Ноосфера Вернадського, сучасна освіта і наука: під час випробувань і надалі: колективна монографія /До 160-річчя від дня народження В.І. Вернадського; за наук. Ред. А.П. Самодріна. Київ-Кременчук: Вид-во «НОВАБУК», 2023. Т.3. с. 628-657
4. <https://www.google.com/amp/s/prozdorovia.in.ua/mentalne-zdorov-ia/amp/>

ЕКОЛОГІЧНІ ФУНКЦІ ГРУНТІВ

Рокотянська В.О.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
м. Полтава

Ґрунтовий покрив-це самостійна оболонка землі, тобто ґрунтова зона. Він є продуктом спільної дії клімату, рослинності, тварин і мікроорганізмів у поверхневих шарах гірських порід. Ця складна система безперервно синтезує і руйнує органічні речовини, здійснює кругообіг попелу та елементів азоту як поживних речовин для рослин і детоксикує різні забруднювачі, що потрапляють до ґрунту. Ці процеси здійснюються завдяки унікальній структурі ґрунту, яка є взаємопов'язаною системою твердих речовин, рідин, газів живих організмів. Наприклад, повітряний режим ґрунту тісно пов'язаний із вмістом води. Оптимальне співвідношення цих елементів сприяє кращому розвитку вищих рослин. Тверда фаза ґрунту містить переважно джерела поживних речовин та енергії (гумус, органічні мінеральні колоїди) і взаємопов'язана з ґрунтовим біокомплексом. Ґрунт є багатофункціональним в екології та може відігравати роль як :середовище існування; акумулятор і джерело речовини й енергії для організмів; проміжного ланцюга між біологічним і геологічним кругообігами ;захисного бар'єра; умов нормального функціонування біосфери в цілому.

Ґрунт, як середовище існування є характерним для низки живих організмів, які разом з тим у ході еволюції, адаптувалися до земляного середовища життя. Основні елементи ґрунту, які допомагають жити організмам у ньому, включають наступні: